

V LOGISTIKI SO STANDARDI

NUJNI ZA RACIONALIZACIJO

V DANAŠNJEM KONKURENČNEM OKOLJU, SE MORAJO PONUDNIKI LOGISTIČNIH STORITEV

TRUDITI, DA PREMAGAJO SVOJE KONKURENTE IN DA POTENCIALNE STRANKE IZBEREJO PRAV NJIH. ZATO JE ŠE TOLIKO

BOLJ POMEMBNO, DA PONUDNIKI ZAGOTAVLJAJO VISOKE STANDARDE KAKOVOSTI,

VARNOSTI IN SKRBI ZA OKOLJE. OBSTAJAJO ŠTEVILNI CERTIFIKATI, STANDARDI IN NORMATIVI, KI LAHKO TEM PODJETJEM POMAGAJO, DA

IZSTOPAJO PRED KONKURENTI.

O pomenu certifikatov in standardov smo se pogovarjali z **doc. dr. BRIGITO GAJŠEK**, s predavateljico na Fakulteti za logistiko Univerze v Mariboru, ki je med drugim tudi članica izvršilnega odbora Slovenskega združenja za projektni management.

DOC. DR. BRIGITA GAJŠEK, FAKULTETA ZA LOGISTIKO

Logistika in oskrbovalne verige pokrivajo različna in izjemno široka področja. Standardi poslovanja so zato nujni. Katera poznamo in zakaj se uporabljajo?

Uporaba standardov v moderni družbi omogoča preglednost in združljivost rezultatov dela posameznih faz v nastanku izdelka oziroma storitve in njihove poti do uporabnika. V logistiki so standardi nujni pri racionaliziranju dela in odpravljajo marsikatero nepotrebno oviro na poti blaga h kupcu.

Standardi so se posebej močno razvili z industrializacijo. Pojavljajo se na vseh področjih našega življenja in dela. Če se standardov zavedamo, jih enostavno prepoznamo in najdemo.

Nastajajoča pametna družba ravno sedaj odpira vedno nova področja razvoja standardov. Potreba po standardih se zaradi hitrega tehničnega napredka celo krepi. Popravljanje ter dopolnjevanje obstoječih in razvoj novih ni nikoli zaključeno delo.

Standard se definira kot dokument, ki nastane s konsenzom in ga odobri priznani organ. Standard določa pravila, smernice ali značilnosti za dejavnosti in njihove rezultate - izdelke, storitve, procese in proizvodne postopke ter je namenjen za občo in večkratno uporabo in usmerjen v doseganje optimalne stopnje urejenosti na danem področju. V standardih lahko najdemo tehnične specifikacije in druga natančna merila, ki se pogosto uporabljajo kot pravila, navodila, preskusni postopki ali definicije posameznih značilnosti. Standardi se pripravljajo predvsem zato, da bi bili materiali, izdelki, postopki in storitve, ki so skladni z njimi, primerni za uporabo.

Standardi pogosto, ne da bi mi za to sploh vedeli, življenje naredijo varnejše in manj zapleteno, izdelki in storitve pa postanejo učinkovitejši in bolj ustrezajo pričakovanjem uporabnikov.

Paleta standardov je nadvse široka in pestra, saj standardizacijski dokumenti nastajajo v večih mednarodnih (ISO, IEC, ITU,...), evropskih (CEN, CENELEC, ETSI,...) in nacionalnih organizacijah za standardizacijo (BSI, DIN, SIST, ON,...). Tudi v Sloveniji imamo svojo nacionalno organizacijo za standardizacijo SIST. Slovenski nacionalni standard je javna listina in normativni dokument, ki ga sprejme Slovenski inštitut za standardizacijo in se označi s kratico SIST. Eden najbolj prepoznavnih standardov je ISO 9001, globalni standard za sistem vodenja kakovosti. Določa zahteve za vzpostavitev, izvajanje in nenehno izboljševanje procesov, ki izpolnjujejo zahteve kupcev ter veljavne zakonske in regulativne zahteve.

Zakaj so pomembni?

Pomembni so, ker vnašajo red in ponovljivost v sisteme njihovih uporabnikov s tem, ko določajo pravila, smernice ali značilnosti za dejavnosti in njihove rezultate - izdelke, storitve, procese in proizvodne postopke. Standardi se pripravljajo predvsem zato, da bi bili materiali, izdelki, postopki in storitve, ki so skladni z njimi, primerni za uporabo. S tem ko uvedemo in upoštevamo standarde, naredimo sebi in drugim življenje varnejše in manj zapleteno, izdelki in storitve pa postanejo učinkovitejši in bolj ustrezajo pričakovanjem uporabnikov. Zelo so pomembni mednarodni standardi, saj stanje brez standardov ali obstoj neusklajenih standardov za ista področja v različnih državah, lahko vodi do tako imenovanih "ovir v trgovini". Trgovina pa je področje, ki ga bistveno suportira prav logistika.

CERTIFIKAT GS1 *za študente*

Vsako leto organizirate možnost pridobitve certifikata za študente? Kaj študenti pridobijo s tem certifikatom?

Lani smo postopek organizirali prvič in tako skupaj zaorali ledino na tem področju. Certifikat "Razume standarde GS1" je prejelo 5 študentov FL UM, in sicer Miha Vogel, Zerina Kerajbič, Tina Kaiser, Zijada Salkanović in Karin Libman. Vsekakor sem ponosna nanje, saj so pokazali zrelost in pripravljenost do resnega dela. Na ta način, s certifikatom "Razume standarde GS1", bo diplomant logistike zagotovo odlična izbira za zaposlitev v sistemih, ki uvajajo ali imajo uvedene standarde GS1, saj delodajalcu ne bo potrebno zaposlenega izobraževati iz vsebin standardov GS1. Hkrati pa so zanimivi tudi za okolja, kjer o standardih GS1 še ne razmišljajo, saj so usposobljeni, da pogledajo na utečene stvari z malenkost drugačnega zornega kota.

Kakšne so prednosti?

Uvedeni standardi nam kot poslovnemu subjektu olajšajo povezovanje v oskrbovalne verige. S standardi dokazujemo, da smo zaupanja vreden partner z urejenimi in nadzorovanimi procesi ter da izvajamo aktivnosti za doseganje in stalno izboljševanje kakovosti naših izdelkov in storitev. Uvedeni standardi znotraj podjetja pripomorejo tudi k hitrejši digitalizaciji in avtomatizaciji sporazumevanja med člani oskrbovalnih verig iz vidika enostavnosti uvajanja in zmanjševanja potrebe po delu s podatki. Deležnikom oskrbovalne verige tako ni potrebno vedno znova ugotavljati, kaj prihaja k njim, od kod, kaj se dogaja med potjo itd. Uveden standard nam pomaga bolje skrbeti za varnost naših odjemalcev, kot je to primer v farmacevtski industriji, kjer nam standardi pomagajo v boju proti ponaredek. Če pa pogledamo iz vidika posameznika, ki vstopa na trg dela, potem bi poudarila prednost poznavanja standardov, ki se pomembno dotikajo področja njegovega poklicnega udejstvovanja. Za naše diplomante so to predvsem GS1 standardi, ISO 9001:2015, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 22000, PEFC, IFS logistics.

Imate dolgoletne izkušnje iz prakse, ste tudi članica izvršilnega odbora Slovenskega združenja za projektni management, tudi sama ste opravila certificiranje za GS1 standarde. Veliko sodelujete in svetujete slovenskim podjetjem. So standardi tisti, za katere jim svetujete vpeljavo?

Ugotavljam, da se na nivoju profesionalnega dela ni mogoče izogniti uporabi standardov. Naj navedem primer. Slovensko združenje za projektni management (ZPM), katerega aktivna članica sem, je član mednarodne organizacije International Project Management Association (IPMA®). V okviru IPMA® poteka mednarodno certificiranje strokovnjakov s področja projektnega managementa, kar v Sloveniji izvaja ZPM s programom "IPMA® SloCert". Certifikat je listina, s katero nosilec izkazuje svojo usposobljenost – kompetentnost za zmožnost uporabe potrebnega znanja in/ali večših ter primernost osebnostnih lastnosti za uspešno in učinkovito obvladovanje projektov. S področja projektnega managementa, podjetja izkazujejo svojo temeljno razumevanje projektnega managementa za boljšo podporo delu na projektih z upoštevanjem smernic standarda ISO 21500, na drugi strani pa jih pozivamo naj zaposlujejo certificirane projektne managemente. ISO 21500 temelji na usmeritvah mednarodne organizacije Project Management Institute, PMI zapisanih v PMBOK® Guide. Na ta način sem vam poskušala opisati, kako je pomembna seznanjenost s standardi na strani posameznikov in podjetij, ter uvajanje standardov na strani podjetij. Na področju standardov si morajo prizadevati tako posamezniki, podjetja in oskrbovalne verige. Upeljevanje standardov podjetjem svetujem, predvsem standardov GS1, vendar je uvajanje še vedno v rahlem krču, ki popušča pod pritiskom digitalizacije oskrbovalnih verig.

Foto:
10. dan GS1 Slovenije, podelitev certifikatov, 21. november 2020

GS1 Slovenija

Foto:
10. dan GS1 Slovenije
doc. dr. Brigita Gajšek, prejemnica certifikata

GS1 Slovenija

S podjetjem GS1 Slovenija sodelujete že nekaj časa. Kako poteka sodelovanje in kako njihove izkušnje vključujete v učni proces?

Zavedanje o moči standardov za bolj zanesljivo, bolj učinkovito in okoljsko sprejemljivejše globalno potovanje blaga in informacij, za dobrobit gospodarstva in izboljšanje vsakodnevnega življenja ljudi, sicer med podjetji zadovoljivo narašča, na strani bodočih iskalcev zaposlitev pa je neobstoječe/pomanjkljivo. Omenjene vsebine so redko vključene v učne načrte, čeprav se dotikajo vseh industrijskih panog in so med delodajalci iskane. Če pa so vključene, vsebine podajajo profesorji, ki niso usposobljeni pri GS1 Slovenija, ki je edina neodvisna in nepridobitna organizacija na področju mednarodnih standardov GS1 za identifikacijo, zajem in elektronsko izmenjavo podatkov v Sloveniji. Njena glavna dejavnost ni izobraževanje, vendar se s širitvijo uporabe standardov v gospodarstvu pojavlja potreba, da se intenzivneje vključuje tudi na tem področju, saj ima edina v Sloveniji celovit vpogled v tematiko. Na tej točki vstopa sodelovanje FL UM z GS1 Slovenija. Kot visokošolska učiteljica sem zavezana h kakovostnemu prenosu znanj na študente in sem zato z veseljem pristopila k pobudi GS1 Slovenija, da me skupaj z drugimi profesorji iz različnih izobraževalnih zavodov, pripravijo na preizkus znanja, ki omogoči prejem certifikata 1. stopnje: Razume standarde GS1. Moje predajanje znanja na študente je po prejemu certifikata tako korektno. Sodelovanje nadaljujemo tudi v smeri usposabljanja študentov logistike, ki jim bomo letos skupaj z GS1 Slovenija že drugič omogočili pridobitev prej imenovanega certifikata. Seveda pa to ni edino področje našega sodelovanja. Letos smo skupaj pridobili projekt v okviru razpisa Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem - Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2019/2020: "Inovativni pristopi k širjenju znanja o standardih, sledljivosti, preskrbovalni verigi in trgovini v visokošolsko izobraževanje", ki se začne izvajati v mesecu marcu 2020. Sodelujemo pa tudi pri diplomskih delih z vsebino uvajanja standardov GS1.